

GAZETA POLSKA

sr. H. Trzaskowski—Caixa 9

WARUNKI PRENUMERATY

ROZCZNIĘ.

W Brazylii 14\$000
W Argentynie 6 pezów
W Ameryce Północnej i Europie 3 dolary
Sprzedaż w kioskach \$500 za numer.
«GAZETA POLSKA w BRAZYLII»
wychodzi w każdy czwartek.

Adres dla listów i przesyłek pocztowych
GAZETA POLSKA — Caixa Postal B
Curityba — Paraná — Brasil.
Redakcja i Administracja:
Rua Conselheiro Laurindo N. 6

Sekcja administracyjna w São Paulo:
J. M. HOLESKI
Rua do Triunfo, 10.—Caixa Postal, 2295

Największy i najstarszy ilustrowany organ Wychodźstwa Polskiego w Ameryce Południowej

NR. 23 | KURYTYBA-SÃO PAULO, 5 CZERWCA 1930 | ROK 39

Duch Św. kształtuje nowego człowieka.

Dzwonienie na Zielone Świąta.

Nadeszły wreszcie od tak dawna oczekiwane Zielone Świąta. Ach bo też dla serc, pełnych oczekiwania dni tych dziesięć było małą wiecznością. Niegdyś tego dnia zawierał Bóg na górze Synaj przymierze ze swym ludem. Była to więc uroczystość, przypominająca nadania prawa, które bardziej trąciło surowością i niewolą, aniżeli miłością i wolnością. U stóp Synaju obudziła się świadomość w ludzie izraelskim, że panuje nad nim Bóg Najwyższy. Był to lud twardego karku i dlatego Zakon stał się dlań jarmem.

Obecnie natomiast, inne nastają Zielone Świąta: miłość, serdeczność, zapał, radość napelnia serca. Duch Św. kształtuje nowego człowieka. Dusza jednoczy się w miłość z Duchem Świętym, umie żarzyć się i roztopiać, umie płonąć ogniem zapału i iść na męczennstwo.

O dniu Zielonych Świąt, słodki dniu narodzin ohocezej gorliwości, moralności, zapału! Jesteś świętem mej duszy.

Jak wichur szumiący zstąpił z nieba Duch żywota... szumiął, zwracał uwagę na siebie, budził dusze i serca, wzniecał zbiegowiska. Było to pierwsze dzwonięcie na Zielone Świąta! Każdy kąt przebiegał, potrzasał domami faryzeuszów i rzymskim pretorjum szczególnie silnie zaś powiał na odosobnionej wysepce, kiedy zebrani byli apostołowie, potrzasał każdą gałęzią, każdym liściem, otworzył każdy pączek, rozbudził wszystkie energie, Techną ducha i wolność, rozgrzał i rozszerzył świat wewnętrzny, świat samowiedzy, uczuć i pobudek. Życie wewnętrzne to jego właściwy świat. W świecie zewnętrznym okazuje jego działanie w ukształtowaniu powszechnego współżycia, w zaprowadzaniu wspólnych urządzeń; w świecie wewnętrznym natomiast sięga w niezmiernie głębie i prowadzi do zawrotnych wyżyn. Kierunek naszej woli jest tym światem, którym podlega silnym wpływom Ducha Św. Niech wola nasza będzie dobra i szlachetna, skierowana ku poświęceniu, ku temu co piękne i wzniosłe, ku panowaniu nad sobą, ku cierpliwości i zgody; pragniemy zawsze odznaczać się odwagą, wytrwałością w pracy i poświęceniu, uczynnością i miłością.

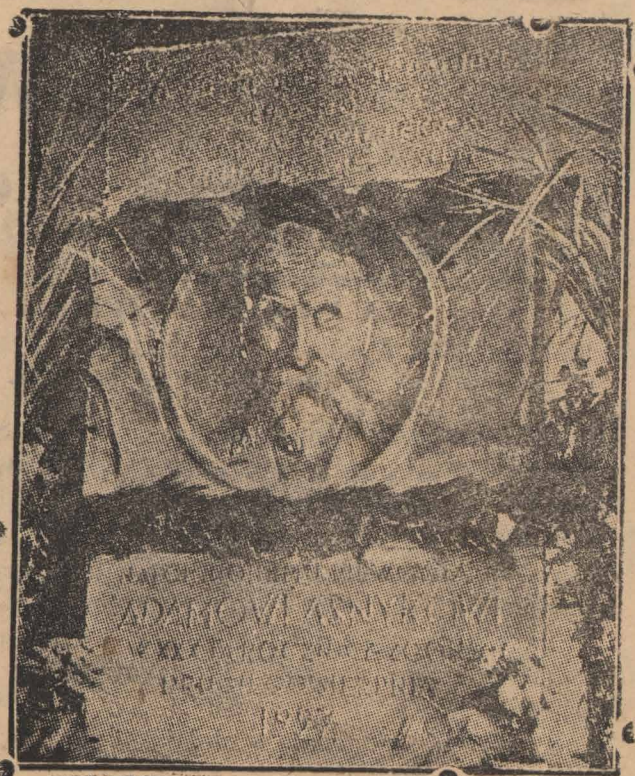
Przyjdź Stwórco Duchu! Duch Św. jest mocą twórczą i nam też udziela ducha twórczego, pełnego inicjatywy uzbrojonego w silną wolę. A bardzo nam tego potrzeba. Bez silnego ducha wiedza, wykształcenie, oświata, nauka, stanowisko nie zda się na nic. Szpadę trzeba silnie trzymać w dłoni, inaczej nie uchronisz się od ciosu przeciwnika choćby to była szabla Skanderberga, możesz ją rzucić między stare żelazko, jeśli nie masz do niej ramienia Skanderberga. Przyjdź więc Duchu Św.

I we mnie też dusza będzie silną, jeżeli drzwi na ścieżaj otworze duchowi Świętemu, jeśli w nim będę pokładał swą ufność i bezustannie pracował nad swoją poprawą. On będzie duszą mego zapału, zrodzonego z poczucia siły. Zapalonych potrzeba nam ludzi, bo tacy tylko zdolni do czegoś, do budowy gmachu wewnętrznego i zewnętrznego, do budowy ojczyzny, do budowy ludowego społeczeństwa, do poświęceń i pracy. Duchu Św. daj nam dzielnych ludzi, kochających wiarę i ojczyznę, daj nam bohaterów Sobieskich, Radeckich, Zamojskich, Ziolkiewskich, Chodkiewiczów, Skargów, Kościuszków i t. d. a ojczyzna nasza będzie silną i my wszyscy będziemy silnymi.

II.

Tablica ku czci Adama Asnyka wmurowana na Hali Gąsienicowej w Tatrach.

Ilustracja nasza przedstawia tablicę ku czci Adama Asnyka, wmurowaną na Hali Gąsienicowej w Tatrach, która jest niezbitym do w o d e m w'znicznej pamięci narodu polskiego dla wieszca, który niepospolity swój talent wylewał w niezliczonych utworach, które jak jasna pochodnia towarzyszyły w pochodzie ducha naszego narodu.

Z P O L S K I

Premier Walery Sławek.

P. prezydent Ign. Mościcki odwiedził Częstochowę, o czym pisac będziemy w przyszłym numerze.

— Odybło się zebranie delegatów trzech państw, Polski, Rumunii i Czechosłowacji w sprawie bezpośredniego tranzytowego ruchu kolei pasażerskiego i towarowego z Rumunii przez Polskę i Czechosłowację. Polska będzie miała przystęp do morza Czarnego.

— W Bydgoszczy odbyła się zacięta walka policji z trzema bandytami, z których jednego w walce policja zastrzeliła a dwaj inni za pomocą ciemności nocy zdołali uciec.

— We Lwowie urządzili komuniści pochód z czerwonym sztandarem na czele. Ludność, gdy widziała, że tu komuniści, rzuciła się z kijami na pochód i rozpedziła wszystkich.

— Z Łomży donoszą, że we wsi Ważna wybuchł pożar, który przeniósł się na inne zabudowania. Pastwą płomieni padło 20 domów mieszkalnych, 44 stodoły, 70 chlewów, należących do 52 gospodarzy. Pożar powstał wskutek zbrodniczego podpalenia. We wsi Sławie spłonęły 3 duże stodoły ze zbożem. Straty wynoszą około 180 tys. zł.

— Urzędowastatystykastwierdza, że w ostatnim roku było 50% więcej pożarów jak w latach ubiegłych. W samej Warszawie liczba pożarów wzrosła ze 743 w r. 1927 na 1102 w r. 1929. O wiele gorzej jest po małych miasteczkach i wsiach.

— Z Warszawy donoszą, że została odkryta nowa organizacja bolszewicka polska, która postanowiła zgładzić z tego świata czterech swoich członków za zdradę partji.

— Z powodu podwyżki cel uchwalonej przez «reichstag» niemiecki na importowane produkty rolnicze do Niemiec powstała dość wielka burza w całej Polsce i protesty, że Niemcy łamią traktat handlowy. Niem-

cy się tłumaczą, że to tylko na krótki czas bez szkody dla Polski. Polska odpowiedziała, że w takim razie nie potrzebuje ani niemieckich maszyn, ani wogóle traktatu i sejm prawdopodobnie tego traktatu nie potwierdzi.

— Ogromna burza powstała znowu pomiędzy Polską a Niemcami z powodu zajścia na granicy polskiej blisko Neuhausen, gdzie w starciu pomiędzy niemiecką i polską policją padł Polak trupem. Niemcy się tłumaczą, że Polacy przekroczyli granicę i miało miejsce na niemieckim terenie. Polska jakoteż i Niemcy wysłały komisję ażeby sprawę zżadać na miejscu. Na czele komisji stoi prezydent Górnego Śląska Lukaszek a ze strony Polski jest starosta męski. Niektórzy świadkowie niemieccy nie chcieli dać wyjaśnienia o tem zajściu.

— Dnia 30-go został traktat handlowy niemiecko-polski w Berlinie przez reichstag potwierdzony. Niemcy są zdania, że zajście na granicy polsko-niemieckiej nie będzie miało żadnych poważnych następstw i będzie załatwione dla obu stron w sposób zadowalniający.

Jan Piłsudski, brat Marszałka

Z powodu zakazu angielskiego który ogranicza emigrację żydowską do Palestyny odbyli Żydzi w Warszawie i Wilnie i Krakowie wielkie manifestacje przeciw rządowi angielskiemu.

Manifestanci żydowscy żądają, by mandat nad Palestyną oddano Polsce.

— Prezydent senatu Wolnego Miasta Gdańska p. Salhm, wysłał do Ligi narodów zażalenie i protest, ponieważ Polska bojkotuje port, gdański na korzyść portu polskiego Gdyni.

GENERAL
J. Haller honorowym obywatelom miasta Gdyni.

Na ostatnim posiedzeniu Rady miejskiej Gdyni prezes p. Neumann stosowanie do powziętych uchwał odczytał akt, w którym p. generałowi Hallerowi ze względu na jego zasługi na tym terenie nadano obywatelstwo honorowe.

p. Marja Balcerkiewiczówna świetna polska artystka.

W Ostrowie, w Poznańskim chciał Konstanty Najdera z Poznania mieć odczyt na temat: Chrystus a kapłaństwo». Gdy rozpoczął pewna część młodzieży gimnazjalnej mu przeszkadzała. A gdy on nie poprzestał mówić przeciw kościołowi, to młodzieńcy katolicy kijami całe zebranie rozpedzili. Na czele tych młodzieńców stał sam prokurator sądu miejscowego.

BUDOWA
pomnika N. Serca Pana Jezusa w Poznaniu rozpoczęto

Poznań. — Prace około budowy pomnika Najśw. Serca Pana Jezusa rozpoczęto. Na intencję budowy odprawił mszę św. w Kolegiacie Farnej członek Komitetu Budowy, X. prałat Prądnyński.

Pomnik stanie pomiędzy Zamkiem a Uniwersytetem. Na podstawie projektu inżyniera Michałowskiego z Poznania wzniesiona będzie wielka budowla w rodzaju ściany triumfalnej o trzech łukach. Środkowy olbrzymi łuk wypełni postać Najśw. Serca Pana Jezusa z złocistego brązu. Dokoła środkowego łuku pomieszczonego będą postacie uwielbiających aniołów. O wielkości pomnika niech świadczy wysokość samego łuku który wynosić będzie 15 mtr., czyli prawie tyle, co gmach trzypiętrowy.

DORADCA
Ekonomiczny Premjera Sławka.

Warszawa. — Na stanowisko doradcy ekonomicznego premiera Sławka powołany został Wincenty Jastrzębski, dotychczasowy sekretarz Komitetu ekonomicznego Rady ministrów. Jastrzębski pracował przez szereg lat w Rotji, w sowieckich instytucjach gospodarczych.

KREDYT
zagraniczne dla banków polskich

Warszawa. — Dopływ kredytu zagranicznego do banków prywatnych w Polsce był w roku 1929 znaczny. Ogólna suma takich kredytów wynosiła . . . 227,000,000 złotych, czyli była o cztery miliony złotych większa niż w roku 1928. Naogół w prywatnych bankach polskich znajduje się obecnie w formie wkładów zagranicznych miliard i sto dwadzieścia milionów złotych.

(Ciąg dalszy wieści z Polski na 4-jej stronie «Gazety».)

Kurytyba

Tłumacz
(Sekretarz Frazeologiczny).

Zwracamy uwagę Sz. Czytelników na ogłoszenie w sprawie wydawnictwa dzieła:

„Sekretarz Frazeologiczny“.

Jest to dzieło bardzo pożyteczne, zredagowane w ten sposób, że każdy bez jakiegokolwiek pomocy może prowadzić korespondencję w językach: polskim, niemieckim, francuskim i angielskim, gdyż w tym dziele znajduje się ogromny wybór wszelkiego rodzaju listów korespondencyjnych, z dokładnym tłumaczeniem każdego z nich w języku polskim, tak, że wybierając poszczególne słowa, można ułożyć sobie z nich list według upodobania w którymkolwiek z wymienionych języków.

Pożyteczne to dzieło zawiera blisko 500 stron i kosztuje tylko 20\$000. Jest do nabycia w naszej Reklacji.

KOLEGIUM IM. HENRYKA SIENKIEWICZA

Uczennica III kursu Kolegium Genia Kołconówna wyraża się w swym liście następująco:

«Kolegium istnieje od niedawna, bo zaledwie od kilku lat. Pracuje ta szkoła bardzo gorliwie nad wykształceniem swoich uczniów, ażeby z nich wyróśli porządni ludzie i obywatele. Kto przychodzi do Kolegium, ten nigdy tego nie pożałuje. Kolegium jest już dziś porządną szkołą o 3 kursach. Jest jedyną wyższą szkołą w Paranie, z której my wszyscy Polacy możemy i powinniśmy korzystać.

Kolegium uczy przeróżnych rzeczy. Poznaje się cudną literaturę Polski, oraz całe dzieje tego narodu.

Kolegium ma już sporą własną bibliotekę, można także z książek czerpać wiadomości.

Kolegium uczy gry na skrzypcach, ażeby po ukończeniu Kolegium, idąc na posadę mieć już ułatwioną lekcję śpiewu w swojej szkole. Korzystajcie Polacy z tej dobrej szkoły!

Przysyłajcie do niej swoich synów bo Ona im zapewni przyszłość.

I Wy dzieci, także proście grzecznie swoich rodziców ażeby Was przysyłali do tej szkoły. Ona się tak cieszy, patrząc na swoich uczniów, jak usmiechnięci przychodzą do szkoły. Ale oprócz uciech ma ona i swoje smutki. Najbardziej ją boli to, że Wy rodacy o niej zapominacie. Powinniście jej dużo główek przysparzać. Przysparzajcie jej tych główek, których ona tak pragnie. Przysparzajcie! A zobaczycie jaka ona jest dobra, jaka troskliwa...

Jak jej przysporzycie dużo główek, to ona będzie się z tego cieszyć, będzie Wam zawsze wdzięczna.

A i Wy tego nie pożałujecie. Pamiętajcie nie pożałujecie!

Napad rabunkowy.

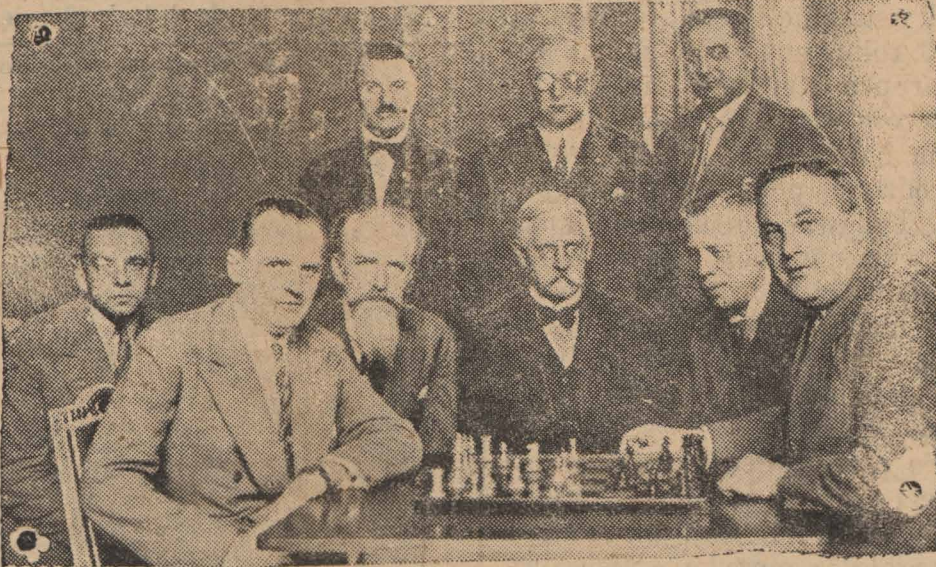
W niedzielę dnia 25 ub. m. pewien osobnik zawiązał o godz. 4 rano szofera z placu Eufrazio Correia i zażądał aby go odwiózł do Portongu. Jednak w pobliżu cmentarza na Agua Verde kazał pasażera zatrzymać samochód. Następnie zniemacko uderzył szofera jakimś przedmiotem w głowę, który stracił przytomność. Napastnik wyciągnął szoferowi z kieszeni 30\$000 i łapieszek od zegarka i zbiegł. Bandyta widocznie był spłoszony nadejściem jakiegoś przechodnia, gdyż nie zdołał wyciągnąć z drugiej kieszeni 100\$000 i zegarek. Przechodzący przypadkowo agent policyjny spostrzegł rannego szofera i odstawił go do komisariatu policyjnego, gdzie otrzymał pierwsze opatrunki przez dyżurnego lekarza.

Z kina.

Dwie wielkie firmy kinematograficzne A. Matos Azeredo i

ECHA TYGODNIA z BRAZYLJI

PRAKTYKUJMY SPORT.

Ze wszystkich przyjemności sportowych, najpoważniejsza i najszlachetniejsza jest gra w szachy. Wszelkie inne gry sportowe wymagają dużo techniki, lecz najwężej wymagająca dla rozwinięcia umysłu jest gra szachowa. Nasi rodacy powinni bliżej zapoznać się tą grą i praktykować ją wszędzie. Nietylko domy prywatne powinny posiadać szachy, ale również poszczególne Towarzystwa winny zorganizować specjalne grupy i toczyć walkę o mistrzostwo. Czy kto z nas może przewidzieć, że z tych rozpoczynających graczy nie może być ktoś kiedyś mistrzem międzynarodowym? Niedawno temu jeden chłopiec 13-letni grał jednocześnie z 24 mistrzami-przeciwnikami i z naciskiem trzeba zaznaczyć, że pobił 22. Wszelkie wzmianki sportowe, niechaj Szanowni Czytelnicy nam nadsyłają a chętnie będziemy je umieszczać na łamach naszego pisma.

Ilustracja nasza przedstawia międzynarodową walkę w szachy, odbywającą się w Wiesbaden (Niemcy), gdzie mistrz Alechin stoi o jeden punkt lepiej od swego przeciwnika mistrza Bogoljubowa.

do Kurytyby. Wieża jest 20 m. wysoka i otrzyma dubeltową transmisję na 66.000 woltów. Na 54 klm. linii ma być wybudowana co 250 m. taka wieża. Kompania ma zamiar jeszcze w tym roku ukończyć to dzieło. Dotychczasowa elektrownia sportrzebuje 200—300 metrów drzewa dziennie na oświetlenie tylko stołicy a nowa elektrownia będzie mogła oświetlić 20 miast jak Kurytyba.

ST. CATH.

Byli prezydent w podróży.

Dr. Adolpho Konder, były prezydent Stanu S. Catharina i obecny kandydat na senatora, objeżdżając Stan, zawitał do Porto União, gdzie był serdecznie przyjęty. Komendant Lopes Vieira towarzyszy Konderowi.

Krucyfiks na sali sądowej.

Donoszą nam z Florianopolis, że dn. 27 ub. m. odbyło się na sali sądowej w pałacu trybunału uroczyste umieszczenie wizerunku Zbawiciela świata. Wizerunek ofiarował były sekretarz sądu Dr. Cid. Campos; poświęcenia zaś dokonał arcybiskup D. Joaquim Domingues przy ołtarzu ustawionym przed katedrą. Obecni byli na tej uroczystości prezydent Stanu, przewodniczący trybunału i kongresu, komendanci wojska i wogóle wszyscy urzędnicy rządu. Po poświęceniu grupa dziewcząt w bieli ubranych poniosły w procesji wizerunek do trybunału, gdzie Dr. João José Cabral wygłosił przemowę powitalną i ofiarując krucyfiks trybunałowi. Następnie przemawiał Dr. Othon Eça w imieniu adwokatów. W odpowiedzi szef trybunału Dr. Milton Tavares dziękował za ten wielce znaczą-

Herva-matte.

Z okazji otwarcia kongresu w Porto Alegre, posiadacze herwy wniesli do kongresu podane następujące:

- 1) Ażeby rząd zakazał wywożenie herwy bez klasyfikacji.
- 2) Ażeby ustalił pewny typ herwy na herbatę.
- 3) Ażeby zakazał wielu producentom używanie sody do herwy, szczególnie w styczniu.
- 4) Ażeby herwa nie zawierała więcej jak 30—40% patyczków.
- 5) Ażeby rząd zniżył taryfę opłat za przewóz herwy na lini kolejowej.

Cyrkularz partyjny.

Zarząd partii rządowej wysłał do wszystkich dyrektorów po prowincji cyrkularz, w którym protestuje przeciw wszelkim pogłoskom, jakoby partja chciała za pomocą rewolucji zmienić obecny stan polityki krajowej i zakazał wszelką manifestację. Przy końcu gwarantuje każdemu własne przekonanie, ale podkreśla że wspólne porozumienie się w polityce na przyszłość jest konieczne potrzebne.

Porto Alegre. — Rząd stanowy wszedł z bankiem francusko włoskim w porozumienie w sprawie angielskiej pożyczki przez firmę Schroeder i Sp. w Londynie. Rozchodzi się o 10 milionów dolarów, z których pierwszą ratę 2 miliony rząd ma wkrótce otrzymać.

Porto Alegre. Uczeń szkoły wojskowej jeżdząc konno spadł tak nieszczęśliwie, że złamał sobie kark i na miejscu skonał. Był on synem kapitana Joaquim Mattos.

— Dowiadujemy się, że w Rio Grande panują wielkie deszcze, tak, że koloniści nie mogą robić herwy i przez to robota przy herwie zostanie przedłużona aż do listopada.

— W miesiącu kwietniu wwieziono ze Stanu Rio Grande 90.757 worków ryżu, z których do Rio poszło 66.250, do Buenos Aires 11.667 i do Santos 4.768 worków.

— Z Alfredo Chaves piszą, że pewien bandyta nazwiskiem Pacco, posłał do Fiorini Generali zawiadomienie, że ma zapłacić 1:500\$000, inaczej grozi mu śmierć i biedak dał 1:500\$000 tej osobie.

— W Porto Alegre po deszczach nie brak wody i dlatego jest mleko mieszane z wodą na 10, 20 a nawet 50%. W Porto Alegre jest 300 tys. mieszkańców, którzy potrzebują co dzień 60 tys. litrów mleka. Jeżeli się bierze tylko 25% wody, to codzień sprzedaje się 15 tysięcy litrów wody, to jest na miesiąc 450 tys. litrów, a na 16 miesięcy nie fiskalizowanych wynosi 7.200. litrów mleka ochrzczonego wodą.

Dr. MANOEL SOARES DE CASTRO

wyraża opinię, że raka można uniknąć, jakkolwiek jest on dziedzicznym i objawia się u potomstwa po 30-ym roku życia. Sławny ten lekarz popiera opinię uczonych europejskich i amerykańskich, którzy utrzymują, że objawy raka są spowodowane przez nagromadzenie się potażu w danej części organizmu. Jest udowodnionem, że «calcium» rozpuszcza potaż, dlatego też osoby które czują, że mogą być spadkobiercami tej najstraszniejszej ze wszystkich chorób, niechaj nie zapominają po ukończeniu 30-go roku życia zabezpieczyć się od niej przez używanie «calcium». Istnieje preparat niemiecki oparty na zasadach chemji, zwany «SANGUENOL», który zawiera «calcium». «SANGUENOL» ponadto wzmacnia krew i rozwija organizm wątły i anemiczny. To znakomite lekarstwo jest używane we wszystkich szpitalach Brazylji i przepisywane przez tysiące lekarzy. «SANGUENOL» jest do nabycia we wszystkich aptekach kraju,

Każdy pije tylko rzeczywiście prawdziwe nie do naśladowania piwo

BOCK BIER

Z BROWARU ATLANTICA.

